

Reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2015. - 2018. godine

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada Republike Srpske, vlade: Unsko-sanskog kantona, Posavskog kantona, Tuzlanskog kantona, Zeničko-dobojskog kantona, Bosansko-podrinjskog kantona, Srednjobosanskog kantona, Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zapadnohercegovačkog kantona, Kantona Sarajevo, Kantona 10 i Vlada Brčko Distrikta prepoznaju žurnu potrebu pokretanja procesa oporavka i moderniziranja ekonomije u cilju jačanja održivog, efikasnog, socijalno pravednog i stabilnog ekonomskog rasta, otvaranja radnih mjesta, povećanja i bolje ciljane raspodjele socijalnih davanja te stvaranja održivog i pravičnog društvenog okruženja. Konkretno akcije u cilju fiskalne i finansijske održivosti i socioekonomske reforme će biti dopunjene ciljnim mjerama, da bi se ojačala vladavina prava i borba protiv korupcije, uz jačanje upravnih kapaciteta i povećanje efikasnosti javnih institucija na svim razinama vlasti (pojam „sve razine vlasti“ ovdje i u daljnjem tekstu podrazumijeva državnu, entitetsku i kantonalnu razinu vlasti te Brčko Distrikt).
2. Ova **reformska agenda** utvrđuje glavne planove Vijeća ministara BiH, Vlade Federacije BiH, Vlade Republike Srpske, vlada Unsko-sanskog kantona, Posavskog kantona, Tuzlanskog kantona, Zeničko-dobojskog kantona, Bosansko-podrinjskog kantona, Srednjobosanskog kantona, Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zapadnohercegovačkog kantona, Kantona Sarajevo, Kantona 10 i Vlade Brčko Distrikta za socioekonomske i povezane reforme tijekom preostalog njihovog demokratski povjerenog im mandata i uveliko odražava programe koje su Vijeće ministara BiH, Vlada Federacije BiH, Vlada Republike Srpske, vlada Unsko-sanskog kantona, Posavskog kantona, Tuzlanskog kantona, Zeničko-dobojskog kantona, Bosansko-podrinjskog kantona, Srednjobosanskog kantona, Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zapadnohercegovačkog kantona, Kantona Sarajevo, Kantona 10 i Vlada Brčko Distrikta već započele. Reformska agenda je, također, namijenjena da odgovori na poziv Vijeća za vanjske poslove, iz prosinca 2014. godine, za usvajanjem inicijalne agende za reforme, sukladno pravnoj stečevini EU. Svjesni smo da će značajan napredak u provedbi ove agende biti neophodan za aplikaciju za članstvo koju će razmatrati EU.
3. O prioritetima koji su predviđeni ovom agendom razgovarano je s međunarodnim finansijskim institucijama i u prethodnom razdoblju. Reforme bi trebalo da uspostave osnovu za pregovore o pojedinačnim programima finansijske i tehničke pomoći međunarodnih finansijskih institucija i EU, kao i s drugim donatorima i partnerima koji eventualno žele podržati Reformsku agendu. Svaka od institucija pregovara o pojedinačnim programima i prati napredak po svojim prioritetima, a jasno je da će program biti tijesno koordiniran i usklađen s ukupnim reformskim naporima.
4. Nadalje, Reformska agenda je tijesno povezana s ciljevima novog pristupa EU ekonomskom upravljanju na Zapadnom Balkanu i u skladu je s programom ekonomskih reformi, kao temeljnim elementom koji treba podstaknuti sveobuhvatne strukturalne reforme da bi se održala makroekonomska stabilnost i pospiješili rast i konkurentnost.
5. Provedba Reformske agende će započeti bez odlaganja. Širok set **srednjoročnih prioriteta**, kako je naznačeno u nastavku, bit će prerađen u konkretne **inicijalne mjere i poduhvate**, koji će biti pripremljeni i provedeni u predstojećim mjesecima 2015. i početkom 2016. godine, sa svakom institucijom pojedinačno. Odnosno, ove početne mjere i poduhvati će biti razrađeni u konzultacijama s

međunarodnim finansijskim institucijama i EU i vodit će do daljnjih preciznijih mjera koje će reformsku agendu pomjeriti s njene početne faze dalje u srednjoročno razdoblje.

6. Stanje javnih financija svih razina vlasti u BiH je takvo da je neophodno provesti fiskalnu konsolidaciju koja će postepeno dovesti do smanjenja proračunskog deficita i srednjoročno dovesti do smanjenja razine javnog duga. Zbog toga su se vlasti u BiH opredijelile za snažan trogodišnji program fiskalne konsolidacije. U pogledu ovog cilja, a radi izbjegavanja nepovoljnih eksternih uvjeta financiranja, vlasti u BiH očekuju zaključivanje finansijskih aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom, Svjetskom bankom i Europskom komisijom, koje će tijekom provedbe mjera fiskalne konsolidacije osigurati finansijsku potporu.
7. Fiskalna konsolidacija ima za cilj da osigura stabilno makroekonomsko okruženje, ali za stabilan, pozitivan realni rast u srednjem i dugom roku neophodno je provesti niz strukturalnih reformi u oblastima radnog zakonodavstva, reforme javne uprave i politike upošljavanja u javnom sektoru, unapređenja poslovne klime i konkurentnosti, restrukturiranja javnih poduzeća, reforme socijalnih davanja, reforme zdravstvenog sektora, te vladavine prava.

Reformaska agenda je prikazana u šest značajnih oblasti, i to:

Javne financije, oporezivanje i fiskalna održivost

8. Proračuni će biti utvrđeni i održavani na čvrstim srednjoročnim temeljima, dogovorenim s MMF-om u aranžmanu koji će uslijediti nakon sadašnjeg standby-aranžmana. Ovaj novi fiskalni okvir će postaviti razinu javnog duga na silaznu putanju, a stvorit će i prostor za povećanje javnih investicija i istodobno smanjiti sudjelovanje vladinog sektora u ekonomiji. Fiskalna konsolidacija će biti provedena smanjivanjem javne potrošnje, te povećanjem javnih prihoda. Povećanje javnih prihoda će se postići povećanjem prihoda od poreza, proširivanjem porezne baze, smanjenjem sive ekonomije, smanjenjem poreznih oslobođanja i unapređenjem rada poreznih uprava. Ukoliko se ove mjere pokažu nedovoljnim do konca 2015. godine, dodatne mjere, uključujući i povećanje PDV-a, će se razmatrati u dogovoru s MMF-om, na temelju detaljnih procjena, na sastanku na visokoj razini:
 - Dok će reforme poreznih sustava i javnih rashoda morati biti provedene unutar cijelog fiskalnog paketa koji će osigurati srednjoročnu fiskalnu održivost, postoji i jasna potreba za smanjenjem vladinog sektora u ekonomiji i znatnog smanjenja poreznog opterećenja na rad i investicije. Ovi imperativi ukazuju na potrebu da se značajno smanje javni rashodi na svim razinama vlasti i unaprijedi njena efikasnost.
 - Fiskalna konsolidacija mora da dovede do smanjenja proračunskog deficita i do zaustavljanja rasta javnog duga. Provest ćemo reforme sustava oporezivanja, u cilju smanjenja opterećenja rada, ali iste nije moguće provesti unutar postojećeg fiskalnog okvira.
 - Potrebno je provesti smanjenje opterećenja rada kroz smanjenje doprinosa za zdravstveno osiguranje, ali je istodobno potrebno osigurati dodatne prihode vanproračunskim fondovima za pokriće gubitaka koji će nastati zbog smanjenja stope doprinosa.
 - Potrebno je utvrditi ukupan fond plaća i svih tekućih rashoda na svim razinama vlasti, koji se neće moći povećavati bez obzira na rast poreznih prihoda.
 - Mjere za poboljšanje naplate poreza će se aktivno provoditi. To će uključiti napore na razmjeni informacija između četiri porezne uprave i prihvatanje pristupa revizije i inspekcije zasnovanog na

riziku, a sve sukladno ustavnom uređenju i nadležnostima svake od poreznih agencija i u okviru zaključenog memoranduma o suradnji, kao i povećanje napora na naplati neplaćenih poreznih dugovanja. Planirat ćemo e-usluge za PDV i porez na dohodak.

- Smanjenje rashoda će najvećim dijelom biti rezultat provedbi reformi javne uprave, uključujući stroge kontrole upošljavanja i ukupnog fonda plaća u javnom sektoru te mirovinske i reforme socijalne zaštite, kao i od transparentnijeg prioritetnijeg planiranja i provedbe javnih investicija.
- Entiteti, kantoni i Brčko Distrikt će unaprijediti fiskalne kontrole i financijsko upravljanje kroz donošenje novih zakona o fiskalnoj odgovornosti (u RS) i financijskoj kontroli i upravljanju (u FBiH) i vlasti na svim razinama će usvojiti nove razvojne strategije javne unutarnje financijske kontrole.
- Mjere za jačanje kontrole nad nižim razinama vlasti, vanproračunskim fondovima, kao i javnim poduzećima će biti aktivno provođene (kako je dogovoreno s MMF-om i Svjetskom bankom). Entitetske vlade, vlade kantona i Brčko Distrikta će usvojiti i provesti sveobuhvatne strategije za rješavanje pitanja preostalih gubitaka u javnom vlasništvu, koja također imaju veliki zaostatak neplaćenih socijalnih doprinosa.
- Vlade entiteta, kantona i Brčko Distrikta će tražiti financijsku i tehničku pomoć Svjetske banke, kako bi proveli reformu zdravstvenog sektora. Reforma podrazumijeva rješenje dugovanja zdravstvenog sektora, uvođenje trezorskog sustava poslovanja, te definiranje novih modela i izvora financiranja, uz precizno normiranje mreže zdravstvenih ustanova. Od Svjetske banke ćemo kroz program DPL tražiti da osigura tehničku i financijsku potporu za reorganizaciju zdravstvenog sektora. Entitetske vlade, vlade kantona i Brčko Distrikta će ova sredstva koristiti za izmirenje neizmirenih obveza u zdravstvenom sektoru (posebno doprinosa) do konca 2015. godine. Paralelno, vlasti u BiH će podržati povećanje akciza na duhan i alkohol koji će biti direktni prihodi Fonda zdravstvenog osiguranja RS i fondova zdravstvenog osiguranja u FBiH i kantonima i Brčko Distriktu do konca 2015. godine.
- Osiguranje održivosti javnog duga je od ključne važnosti za održavanje stabilnosti javnih financija, ali je isto moguće osigurati samo uz smanjenje proračunskog deficita. Razmjene informacija među vladama na svim razinama vlasti o strukturi duga, bruto potrebama za zaduživanjem i planovima i priznanju neisplaćenih obveza i kliringu osigurat će realnost srednjeročnog fiskalnog okvira.

Poslovna klima i konkurentost

9. Daljnji rast i prosperitet moraju biti utemeljeni na privlačenju investicija. Postoji potreba da se unaprijedi konkurentnost eliminiranjem već dobro poznatih i dokumentiranih prepreka investicijama. Osim toga, postoji potreba da se ujednači i izravna teren za investicije uklanjanjem skrivenih dotacija i ostalih vidova pomoći mnogim velikim poduzećima i poboljšanjem stečajnih procedura te nastavkom aktivnosti na rješavanju problema s nekim od neodrživih poduzeća. Uz to, postoje nedosljednosti i zamršenosti u regulatornim okvirima i poreskim sustavima koji predstavljaju glavne probleme potencijalnim investitorima u ekonomiju, a praćeni su visokim administrativnim preprekama:

- Reforme poslovnog okruženja će uključiti: u FBiH, kantonima i Brčko Distriktu nove zakone o privrednim društvima i direktnim stranim ulaganjima i pojednostavljenje i automatiziranje registracije poslovnih subjekata; ubrzat će procedure za pribavljanje građevinskih dozvola i priključaka za struju; olakšat će izvoz nastavkom reformi inspekcija i jačanjem nacionalne kontrole kvaliteta, usklađene sa zahtjevima EU, ispitat će izvodljivost provođenja fiskalno održivih javno-privatnih partnerstva i ostvarivanja većeg učešća privatnog sektora u razvoju infrastrukture, sve

- razine vlasti će sačiniti (i objaviti) sveobuhvatan popis parafiskalnih nameta u cilju osiguravanja njihove transparentnosti i smanjenja sukladno podjeli nadležnosti.
- Potrebni su bolji zakoni i prakse za zaštitu investitora, uključujući bolje korporativno upravljanje, osnažene prakse upravljanja rizikom radi poboljšanja pristupa financijama (posebno za nova poduzeća), bolju zaštitu manjinskih dioničara i efikasnije okvire za insolventnost izmjenom zakona o stečaju kojim će se uvesti novi institut „predstečajni postupak“ s ciljem financijskog restrukturiranja dužnika kako bi se izbjegao stečaj u cilju očuvanja radnih mjesta i nastavak obavljanja temeljne djelatnosti privrednog društva. Oba entiteta, kantoni i Brčko Distrikt će izvršiti reviziju svog stečajnog zakonodavstva u cilju skraćivanja stečajnog postupka. U FBiH će se uvesti privredni sudovi.
 - Javna poduzeća će biti podijeljena na ona koja su održiva (s manjim ili većim potrebama za prestrukturiranjem) i ona koja to nisu, uz predviđenu objavu popisa takvih poduzeća. Ovi popisi će formirati osnovu za sveobuhvatne programe prestrukturiranja i program privatizacije/likvidacije u srednjoročnom razdoblju. Vlade entiteta, kantona i Brčko Distrikta će tražiti financijsku i tehničku pomoć Svjetske banke kako bi pripremili i realizirali program restrukturiranja javnih poduzeća. Posebna pažnja će se posvetiti restrukturiranju željeznica (u oba entiteta), te rudnika (u Federaciji BiH), koji podrazumijeva novu organizaciju i broj zaposlenih. Predviđa se izrada preliminarnih planova u cilju pripreme BH Telekoma za djelomičnu privatizaciju u FBiH.
 - Daljnji naponi da se očuva stabilnost financijskog sektora i stvore uvjeti potrebni za oživljavanje bankarskog kreditiranja će se aktivno provoditi u konzultacijama s Centralnom bankom Bosne i Hercegovine i MMF-om. U sklopu toga, prilagođavat ćemo zakone iz financijskog sektora s direktivama EU i uvjetima iz Bazela, primjenljivim za stupanj razvijenosti domaćeg financijskog tržišta, istodobno jačajući nadzor nad bankama od strane entitetskih agencija za bankarstvo.
 - Osigurat ćemo provedbu novog nacrtu zakona o carinskoj politici, koji će pojednostaviti carinsku obradu i smanjiti administrativne zahtjeve, čime će se olakšati trgovina.

Tržište rada

10. Kako bi se stabilno krenulo putem održivog rasta, Bosna i Hercegovina se mora prihvatiti svojih strateških prednosti. One uključuju značajan potencijal u radnoj snazi koji trenutačno nije dovoljno iskorišten. Niska stopa aktivnosti radno sposobnog stanovništva i visoka stopa nezaposlenosti koja je u značajnoj mjeri posljedica neusklađenosti ponude i potražnje za kvalificiranom radnom snagom ograničava mogućnosti razvoja. U BiH postoji i značajan broj dugoročno nezaposlenih koji su obeshrabreni da traže zaposlenje. Postojeći zakoni o radu u značajnoj mjeri više ne odražavaju društvene i ekonomske odnose u BiH, te su u pojedinim odredbama kontradiktorni s drugim zakonima i u nekim odredbama nejasni i nedovoljno fleksibilni. Kultura kolektivnog pregovaranja i socijalnog dijaloga je nedovoljno razvijena i često opterećena nerealnim zahtjevima socijalnih partnera.

- Značajno smanjenje doprinosa socijalne zaštite (posebno za one s manjim primanjima) bi smanjilo troškove rada, pomoglo da se privuku investitori i dovelo bi više uposlenih u formalni sektor (i smanjilo dominantnost zaposlenja u neformalnom sektoru), ali je isto nemoguće provesti bez osiguranja dodatnih sredstava za vanproračunske fondove.
- U srednjoročnom razdoblju reformirati sustav obrazovanja u cilju njegove veće povezanosti s tržištem rada.
- Razmotrit ćemo uvođenje shema potpore za tražitelje prvog zaposlenja.

- Aktivno će se težiti obeshrabrivanju rada u sivoj ekonomiji, uključujući putem sprečavanja prijava nižeg dohotka kao osnova za obračun i plaćanje poreza i doprinosa.
- Ostale reforme tržišta rada će biti donesene kako je dogovoreno s MMF-om i Svjetskom bankom i uz konzultacije sa socijalnim partnerima. Entitetske vlade, vlade kantona i Brčko Distrikta će poboljšati nacрте svojih zakona o radu, uz konzultacije sa socijalnim partnerima kako bi se povećala fleksibilnost radnih uvjeta (uključujući omogućavanje uposlenja na pola radnog vremena) i omogućilo diferencijalno određivanje plaća na osnovu vještina, kvalifikacija, razine iskustva i učinka.
- U isto vrijeme, entiteti, kantoni i Brčko Distrikt će pojačati svoje inspekcije rada i povećati kazne za kršenje zakona o radu i potrudit će se da zaštite prava radnika sukladno standardima rada Međunarodne organizacije rada i direktivama EU o radu. Zavodi/službe za upošljavanje će uvesti upravljačke prakse da bi poboljšalo vraćanje ljudi u radni status i osiguralo razdvajanje obveznog zdravstvenog osiguranja od funkcije posredovanja u upošljavanju.

Reforma socijalne zaštite i mirovina

11. Uz unapređivanje inicijative i efikasne industrije, moderno i brižno društvo se mora pobrinuti za one koji ne mogu brinuti sami o sebi. Istodobno, sustavi socijalne zaštite ne smiju istodobno remetiti podstreke u ekonomiji i moraju biti fiskalno održivi. Da bi se ti ciljevi postigli, entitetske vlade, vlade kantona i Brčko Distrikta moraju poboljšati ciljanje socijalne pomoći putem paketa mjera kojima će učiniti politike socijalne zaštite efikasnijim, efektivnijim i pravičnijim. Socijalna zaštita treba da je u funkciji onih kojima je zaista potrebna ili koji je plaćaju i mora biti postavljena na stabilne financijske temelje. Mirovinski sustavi bi također trebalo da su na stabilnim financijskim osnovama, ukoliko se tijekom srednjoročnog razdoblja želi riješiti problem nagomilanih prava radnika.

- Sustavi socijalne zaštite će biti reformirani (u konzultacijama sa Svjetskom bankom i MMF-om), uključujući i poboljšano ciljanje socijalne zaštite koja se ne financira iz doprinosa i uspostava centralizirane baze podatka svih korisnika socijalnih davanja u FBiH i kantonima. Reformski napori će imati za cilj da podstaknu korisnike da budu aktivni sudionici u ekonomiji, a uz zaštitu i povećanje socijalne pomoći za one kojima je najpotrebnija.
- U FBiH i kantonima sustavi osiguranja moraju biti postavljeni na čvrste financijske temelje, i to: zamrzavanjem troškova za privilegirane mirovine i smanjenjem opcija prijevremenog umirovljenja za rizična zanimanja, uvođenjem razumnih sankcija za prijevremeno umirovljenje i bonusa za kasnije umirovljenje kako bi se produžila dob za efektivno umirovljenje i uvođenje održivog indeksiranja primanja.
- Revizija radi verificiranja prihvatljivosti postojećih korisnika će biti ubrzana u cijeloj FBiH i kantonima, a Vlada FBiH i vlade kantona će ojačati zakonski okvir za poboljšanje postupka revizije. Ubrzat će se provedba mirovinskih reformi na temelju novog zakona o mirovinama u FBiH.
- FBiH i kantoni će tražiti pomoć Svjetske banke u rješavanju pitanja neisplaćenih obveza prema socijalnim fondovima za doprinose iz radnog odnosa.
- U RS Vlada će ispitati potrebu za reformom parametara mirovinskog sustava.
- Oba entiteta, kantoni i Brčko Distrikt će energičnije raditi na izradi prijedloga shema za dobrovoljno umirovljenje. FBiH i kantoni će se posvetiti izradi potrebnih zakonskih propisa, dok će RS nastaviti aktivnosti na osnivanju prvog dobrovoljnog mirovinskog fonda.

Vladavina prava i dobro upravljanje

12. Postoji potreba da se osigura nepovratno osnaživanje vladavine prava, koja mora biti izgrađena na temeljima konkretnog napretka u borbi protiv organiziranog kriminala, terorizma i korupcije. Sve operativne i institucionalne aktivnosti će imati za cilj da osiguraju građanima u cijeloj Bosni i Hercegovini sigurnije okruženje bez korupcije. U isto vrijeme, vlasti na svim razinama u BiH će povećati svoje zalaganje da se povrati povjerenje građana u institucije odgovorne za vladavinu prava, razvojem kapaciteta, odgovornosti, profesionalizma i integriteta.

- Usvojiti će se strategija reforme sudskog sustava/plan akcije (2014. – 2018.), uspostaviti efikasna prevencija korupcije i sukoba interesa u pravosuđu, povećati profesionalizam i integritet putem propisivanja objektivnih kriterija za imenovanje nositelja pravosudnih funkcija i usvajanje mjera integriteta cijelog pravosudnog sustava u BiH; pojačat će se disciplinska odgovornost nositelja pravosudnih funkcija usvajanjem novih pravila disciplinskog postupka i uvođenjem novih disciplinskih mjera. Insistirat će se da sudovi donose odluke u razumnom roku, a sagledat će se mogućnost da se komunalni predmeti rješavaju vansudskim putem. Poboljšat će se procedura prodaje zaplijenjene imovine te unaprijediti uloga sudskih izvršitelja kako bi se smanjilo opterećenje sudova u izvršnom postupku.
- Profesionalan, efektivan i efikasan rad policijskih službi je ključ za suočavanje sa sigurnosnim izazovima. Procjena će se vršiti radi identificiranja mjera kako bi se dodatno unaprijedio integritet policijskih agencija na svim razinama. Bliska suradnja policije na svim razinama će biti unaprijeđena, sukladno utvrđenim ustavnim nadležnostima. Regionalna i međunarodna policijska suradnja će nastaviti da se razvija, uključujući i stupanja na snagu operativnog sporazuma s Europolom, sukladno Privremenoj odluci o uspostavi sustava suradnje i razmjene informacija nadležnih tijela za provedbu zakona u Bosni i Hercegovini i EUROPOL-a.
- Usvojiti će se strategije za borbu protiv korupcije i bit će uspostavljene efikasne strukture za prevenciju i nadzor sukladno relevantnim međunarodnim standardima i poštujući ustavne nadležnosti i usvojene dokumente na svim razinama vlasti. Same institucije vladavine prava će se pridržavati najviših standarda integriteta, dok će adekvatne mjere integriteta biti uspostavljene na svim razinama vlasti kako bi se osiguralo onemogućavanje korupcije i sankcije efikasno primijenile. Borba protiv ozbiljnog kriminala i korupcije, pored efikasnije istrage, krivičnog gonjenja i osude će također biti zasnovana na čvršćim pravnim i institucijskim okvirima koji reguliraju oduzimanja imovine, pranja novca i povrat na svim razinama vlasti u BiH.
- Pored usvojene strategije za borbu protiv terorizma u BiH i pratećih akcijskih planova, bit će zaključen i operativni sporazum s Europolom kako bi se na taj način osigurao dvosmjerni protok povjerljivih informacija o kriminalu između BiH i zemalja članica; poboljšat će se protok informacija između policije i tužitelja povećanjem efikasnosti sustava razmjene podataka; usvojiti ćemo novu strategiju integriranog upravljanja granicom koja osigurava bolju suradnju između svih srodnih agencija u BiH i preko njenih granica, usklađivanjem svih zakona o civilnom posjedovanju oružja.
- Radit ćemo na usklađivanju našeg pravnog i regulatornog okvira za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma sukladno međunarodnim standardima i preporukama s Financial Action Task Force (Radne skupine za financijsko djelovanje).

Reforma javne uprave

13. Reforma javne uprave je jedan od ključnih prioriteta za osiguranje fiskalne održivosti i kvalitetno pružanje usluga građanima. Reformu je potrebno provoditi u tijesnoj vezi s reformama u socioekonomskom sustavu i vladavini prava.

- Vijeće ministara BiH, entitetske vlade, vlade kantona i Brčko Distrikta će usvojiti ključne principe koji su temelj za sljedeći ciklus reforme javne uprave. Modernija, kompetentnija, transparentnija, efikasnija, ekonomičnija i odgovornija javna uprava će poboljšati pružanje javnih usluga i ostvariti uštede. Ovi planovi će uključiti temeljne, suštinski važne reforme za upravljanje javnim financijama.
- Postoji potpora za snažniju reformu javne uprave na svim razinama vlasti. Sve razine vlasti će izraditi nove zakone o državnim službenicima i uposlenicima, uz pomoć Svjetske banke i SIGMA-e, da bi olakšali reformu javne uprave i uveli veću fleksibilnost radnih aranžmana. Ovi zakoni će biti usvojeni ubrzo nakon usvajanja novih zakona o radu u entitetima, kantonima i Brčko Distriktu. Kandidati za upošljavanje u državnoj službi će biti ocjenjivani na temelju prethodno određenih kriterija kvalificiranosti i rezultata testova kompetentnosti i tijela uprave će osigurati upošljavanje najbolje rangiranih.
- Vijeće Ministara BiH, entitetske vlade, vlade kantona i Brčko Distrikta će uvesti ograničenja na upošljavanje u javnoj upravi sve dok revidirani kadrovski sustavi ne budu doneseni i provedeni (uključujući i korištenje norme), a ukupan fond plaća u javnom sektoru će biti zamrznut do donošenja revidiranog sustava određivanja plaća na osnovu vrijednosti.
- Objavljivanje odluka o žalbama u postupcima javnih nabava (kao zakonska obveza) će biti od središnje važnosti za osiguranje transparentnosti u procedurama nabava, odlučivanjem o žalbama i osiguranim pristupom javnosti odlukama tijela za reviziju nabava.

14. Vijeće ministara BiH, entitetske vlade, vlade kantona i Brčko Distrika će se i dalje blisko konsultirati s EU o ovoj agendi, koja će se razvijati i tražit će da se pojasne i obrazlože bilo koja značajna odstupanja od dogovorenog, tako da se napredak može jasno redovno mjeriti, razumijevati i ocjenjivati. Redovna izvješća o napretku bit će dostavljana Delegaciji EU u Sarajevu. Izvješća će biti temeljena na činjenicama i po prirodi tehnička i kratka (dok će istodobno osigurati dati sadržaj svih usvojenih mjera i okolnosti kašnjenja i promjena planova). Prvo izvješće bi trebalo da bude dostavljeno 15. studenog 2015. godine.

15. Bit će data puna potpora za uspješnu realizaciju aktivnosti u vezi s provedbom popisa stanovništva, kućanstava i stanova, uz puno poštovanje odredbi Zakona o popisu, podzakonskih propisa i europskih statističkih standarda u popisnim aktivnostima.

16. Sazivat ćemo redovne koordinacijske sastanke s predstavnicima EU i međunarodnih financijskih institucija, radi pojašnjenja tehničkih detalja i pomoći u pripremi izvješća. Osim toga, predlažemo da pregledamo napredak u provedbi reformske agende s EU i međunarodnim financijskim institucijama na sastanku na visokoj razini, koji bi se organizirao krajem studenog. To će biti prigoda da se sagleda cjelokupan napredak i postigne dogovor o svim suštinski važnim revizijama.

17. Obvezuju se državna, entitetska, kantonalna i razina vlasti Brčko Distrikta da ni na koji način neće osporavati, ometati i blokirati realizaciju aranžmana s međunarodnim financijskim institucijama koji su direktno i indirektno vezani za reformske procese, a koje je određena razina vlasti provela ili provodi u okviru svojih ustavnih nadležnosti.